

Hvitvasking og ulovlig interesse

TOMMY CHRISTIANSEN

ADVOKAT

Hvitvasking i skadeforsikring

Premiebetaling med utbytte av straffbar handling

Objektet er utbytte av straffbar handling

Objektet er finansiert med utbytte av straffbar handling

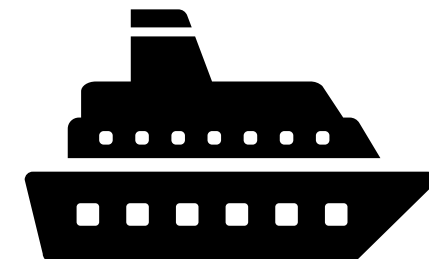
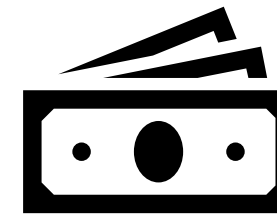
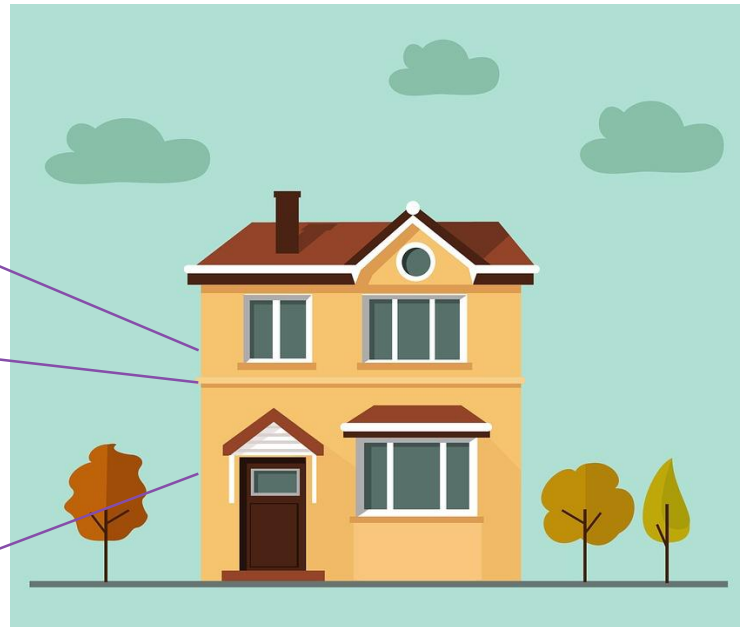

Typiske eksempler

Utbedring/
oppussing/
inventar med
ulovlige midler

Svart arbeid

Anskaffelse
med lovlige
midler?

Temaer

1. Informasjonsinnhenting

2. Avslagsgrunnlag

3. Oppsigelse og avvikling

Informasjonsinnhenting

FAL § 8-1:
Rett til å innhente

Lovlig forsikringsinteresse?

Kundetiltak/midlenes opprinnelse
Undersøkelse av indikasjoner

Hvitvaskingsloven:
Plikt til å innhente

1

Forsikringsrettslig: Finansforetaksloven § 16-2 (3)

- i særlige tilfelle, med formål å avdekke/motvirke økonomisk eller annen alvorlig kriminalitet
- i tråd med styrevedtak/delegering

Hvitvasking: Loven § 31 (1), jf. forskriften § 6-5

- «alle relevante opplysninger og dokumenter som er innhentet eller utarbeidet etter hvitvaskingsloven med forskrift»
- «felles kunde» eller «kunder som har særlig tilknytning til hverandre»

Hvitvasking: Loven § 31 (3)

- «uten hinder av taushetsplikt utveksle nødvendige kundeopplysninger seg imellom når det anses nødvendig som ledd i nærmere undersøkelser etter § 25»

Selskapet

Konsern

Andre finansforetak

2 Hvitvasking og ulovlig interesse som avslagsgrunnlag

Straffeloven § 337
- mistanke?

Ulovlig forsikringsinteresse

Svik

Ikke sannsynliggjort

Ulovlig interesse: Rettslig grunnlag

FAL 1930 § 35: adgang til å forsikre «enhver lovlig interesse»

- Altså ikke «ulovlige interesser»

FAL 1989 – ikke videreført i loven, men i forarbeidene vist til:

- NL 5-1-2 om avtaler som strider mot «lov og ærbarhet»
- Avtaleloven § 36 – «urimelig å gjøre avtalen gjeldende»

Kong Christian Den Femtis Norske Lov

Dato	LOV-1687-04-15
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet

NOU 1987:24

«Massivt ulovlige interesser» = ugyldig avtale

Eksempler:

- Narkotika
- Ulovlig spritproduksjon

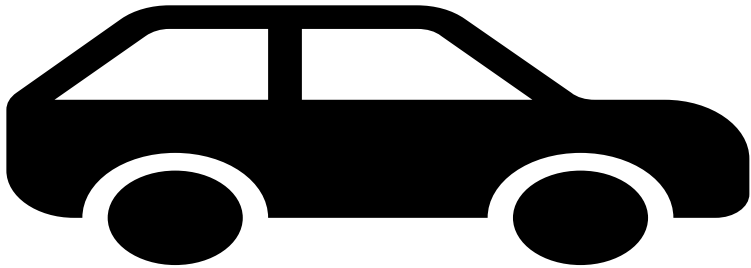
Momenter:

- Karakteren av forholdet – grad av ulovlighet
- Forbindelsen mellom det ulovlige forholdet og den forsikrede interessen
- Sikredes «subjektive klanderverdighet» - kunnskap om det ulovlige forholdet
- Sammenhengen mellom det ulovlige forholdet og skaden
- Osv

Ikke nok med bare et «ulovlig anstrøk»:

- «TV det ikke er betalt lisens for»

Rt. 2006 s. 328 (Tryg) – Ulovlig interesse

A kjøper bilen
i Spania
– med midler
fra straffbare
forhold

Firma B kjøper
bilen av A for
kr. 460 000

A disponerer
bilen, mot å
markedsføre B

Bilen meldes
stjålet, og
kommer ikke
til rette

Høyesterett:

- Ved å inngå avtalen med A begikk eier av firma B en helerihandling som var grovt uaktsom.
- Forsikringsavtalen var da ugyldig fordi forsikringen gjaldt en ulovlig interesse, jf. NL 5-1-2

RG 2002 s. 1325 (Agder)

Tyveri av båt

Forsikringstaker hadde en del svarte inntekter

Selskapet: Båten = utbytte av en skatteunndragelse

- Avslag etter strl. § 317 (nå § 337) og forsikringsvilkårenes bestemmelse om «lovlig interesse»

Lagmannsretten: Ikke enig.

- As økonomiske stilling forbedret ved at han ikke hadde betalt skatt
 - Men ikke sannsynliggjort at skatteunndragelsen var en nødvendig forutsetning for ervervet av båten.
 - Båten sto ikke i noen nærmere forbindelse med utbyttet av skatteunndragelsen enn andre av As formuesgoder.
- Skulle selskapet kunne nekte å utbetale forsikringen med en slik begrunnelse, måtte det påvises en helt annen klar og konkret tilknytning til straffbare forhold.

Nemndspraksis

Ulovlig interesse

AKN-2214 – 2005 (Tryg)
Ulykke – tent på fluktbåt ifm væpnet ran

FinKN 2015-147 (Tryg)
Armbånd av svart korall

FKN 2010-209 (Gjensidige)
Motorvogn unndratt fra konkursbo

FinKN 2016-345 (Tryg)
Ufortollete gjenstander
- vilkårsbegrensning

Ikke ulovlig interesse

FinKN 2012-131 (Gjensidige)
Motorvogn

FinKN 2016-137 (Tryg)
Klokke

FinKN 2014-061 (Tryg)
Smykker

FinKN 2017-125 (DNB)
Klokke

FinKN 2014-455 (Storebrand)
Innbo

FinKN 2017-793 (Storebrand)
Motorvogn

Bevisproblemer

LA-2013-57363 (samme sak som FinKN 2012-131)*:

- «For at det i forsikringsaken skal kunne legges til grunn at A har begått et straffbart forhold, må det rimeligvis foreligge klar sannsynlighetsovervekt for dette.
- Lagmannsretten kan ikke se at Gjensidige etter bevisførselen har sannsynliggjort - langt mindre klart sannsynliggjort - at A har medvirket til et lånebedrageri.»

FinKN 2017-793:

- «Selskapet må dokumentere at den forsikrede gjenstanden eller de beløp som er benyttet til å finansiere denne gjenstanden er et resultat av en eller flere straffbare handlinger.»
- «Selv om det ikke er lagt frem noen dokumentasjon på finansieringen utover håndskrevne avtaler, er ikke dette det samme som at finansieringen er et utslag av en straffbar handling.»
- «Flertallet kan etter dette ikke se at bilen utgjør en ulovlig interesse pga. uklar finansiering.»

Betydningen av stille konkrete spørsmål om økonomiske forhold/midlenes opprinnelse

Kunden svarer ikke:

Avslag, FAL § 8-1

Kunden svarer :

- Bedre grunnlag for å kontrollere opplysningene nærmere
- Sannsynligheten for at kunden gir uriktige opplysninger?
 - Svar som er «uriktige eller ufullstendige» = brudd på opplysningsplikten
 - Stiller man ikke direkte spørsmål, er det vanskeligere å benytte opplysningsplikten

Oppsigelse og avvikling

Forsikringsrettslig:

- Svik = oppsigelse
- Ulovlig interesse = ugyldig avtale
 - FKN 2010-209:
«FAL § 4-14 gjelder avslag knyttet til forhold som regulert i kapittel 14 og § 8-1. Etter nemndas oppfatning kan den ikke gis analogisk anvendelse på avtaler som er ugyldige pga. ulovlig interesse.»

Hvitvaskingsloven:

- «Høy risiko for» eller «mistanke» om hvitvasking:
 - Ikke i seg selv oppsigelsesgrunnlag
- Lovens § 24:
«Dersom kundetiltak som ledd i løpende oppfølging ikke kan gjennomføres, skal rapporteringspliktige avvikle kundeforholdet»
- Forsikringsrettslig hjemmel:
 - Ved hovedforfall (§ 3-5):
«særlige grunner som gjør det rimelig å avbryte forsikringsforholdet»
 - I forsikringstiden (§ 3-7):
«et særlig forhold som er bestemt angitt i vilkårene, og oppsigelse er rimelig»

Takk for meg!

Tommy Christiansen

Advokat MNA

IBF Legal

tommy@ibflegal.com

934 80 853